

فیض کاشانی

(راوی حکمت شیعی)

■ تالیف

دکتر شهناز شایانفر

عضو هیأت علمی دانشگاه الزهراء (س)

www.ketab.ir

میرشناسه: شایانفر، شهناز، ۱۳۵۶.
عنوان و نام پدیدآور: فیض کاشانی (راوی حکمت شیعی)/تالیف شهناز شایانفر.
مشخصات نشر: تهران: انتشارات وایا، ۱۳۹۴.
مشخصات ظاهری: ۱۳۶ص.
دروست: وایا، ۱۲، مشامیر ۲.
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۵۶۷۳-۱-۷.
وضعیت فهرست نویسی: فیا
موضوع: فیض کاشانی، محمد بن شاه مرتضی، ۱۰۰۶-۱۰۹۱ ق. — نقد و تفسیر
موضوع: مجتهدان و علما — ایران
موضوع: فیلسوفان اسلامی — قرن ۱۰ ق.
رده بندی کنگره: ۱۳۹۴ ۸۸۸ ۲ش BBR ۱۱۲۸/۵
رده بندی دیویی: ۱۸۹/۱
شماره کتابشناسی ملی: ۳۹۹۹۱۸۹

■ عنوان: فیض کاشانی (راوی حکمت شیعی)

■ تالیف: دکتر شهناز شایانفر (عضو هیئت علمی دانشگاه الزهراء.س)
■ طراح جلد: حسن کریم زاده
■ مدیر فنی و ناظر چاپ: انوشه صادقی آزاد
■ صفحه آرا: رضا علی محمدی
■ ناشر: وایا
■ شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۵۶۷۳-۱-۷
■ نوبت چاپ: اول / پاییز ۱۳۹۴
■ شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه
■ بها: ۱۰۰۰۰۰ ریال
■ چاپخانه: نقره آبی
■ آدرس الکترونیکی: vaya.pub@gmail.com

■ فهرست مطالب

۷	 مقدمه
۹	 بخش نخست: قصه عشق
۱۱	 زندگانی فیض
۱۹	 بخش دوم: حکایت اشتیاق
۲۱	 آرای فیض کاشانی
۲۱	 ۱- آرای تفسیری
۲۲	 ۱- ۱- منابع تفسیری
۲۲	 ۱- ۲- روش تفسیری
۲۳	 ۱- ۳- مبانی و آرای تفسیری
۳۲	 ۲- آرای فلسفی و کلامی
۳۳	 ۲- ۱- مباحث هستی‌شناختی

۲- ۲	انواع انسان	۳۵
۲- ۳	مرگ	۴۲
۲- ۴	بهشت و جهنم	۴۵
۲- ۵	امامت	۴۶
۲- ۶	گونه‌های کفر	۵۰
۳- آرای عرفانی		۵۴
۳- ۱	نقش التفاتی و کشفی ایده انسان کامل ابن عربی در امامت شیعی در آثار فیض کاشانی	۶۰
۳- ۱- ۱	مواجهه فیض کاشانی با انسان کامل ابن عربی	۶۳
۳- ۱- ۲	نقش التفاتی و کشفی انسان کامل نزد فیض کاشانی	۶۸
۳- ۱- ۲- ۱	جامعیت انسان کامل ابن عربی	۶۸
۳- ۱- ۲- ۲	نقش التفاتی و کشفی جامعیت انسان کامل نزد فیض کاشانی	۷۰
۳- ۱- ۳	خلافت و ولایت انسان کامل ابن عربی	۷۳
۳- ۱- ۳- ۱	نقش التفاتی ولایت و خلافت انسان کامل نزد فیض کاشانی	۷۵
۳- ۱- ۳- ۲	سریان و حضور انسان کامل ابن عربی	۷۷
۳- ۱- ۳- ۳	نقش التفاتی و کشفی سریان انسان کامل نزد فیض کاشانی	۷۸
۳- ۱- ۳- ۳- ۱	نتیجه‌گیری	۷۹
۴- جریان اخباریگری در آرای فیض		۸۰
۵- آرای فقهی		۸۵
۶- تطور آرای فیض		۸۷
بخش سوم: بیان درد دل سوخته فراق		۹۳
آثار فیض		۹۵
۱- آثار تفسیری		۹۶
۲- آثار حدیثی		۹۷
۳- آثار فقهی		۹۸
۴- آثار کلامی و فلسفی		۱۰۴
۵- آثار عرفانی		۱۰۵
۶- اذکار و ادعیه		۱۰۶
۷- شعر، نصائح و حکم		۱۰۷
نمایه‌ها		۱۱۱
منابع و ماخذ		۱۳۹

مقدمه

ملا محسن فیض کاشانی، یکی از اندیشمندان سترگ ایران اسلامی است. او در تمامی دانشهای اسلامی عصر خویش صائب نظر و صاحب اثر بوده است. از گلستان معرفت او، حدود دویست اثر در زمینه‌های تفسیر، حدیث، فلسفه، کلام، عرفان، اخلاق و فقه روییده است که هریک از آنها توان آن دارد که دنیایی را سرمست نماید. آثار و آرای فیض در علوم اسلامی، مشحون از نکته‌های فراوان، مطالبی درخور، شیوه‌هایی متنوع، رویه‌هایی متفاوت و اطلاعات تاریخی - دینی مهم از دوره او است.

اهتمام جدی به روایات امامان معصوم (علیهم السلام) فصل الخطاب تفکر او و میزان سنجش اندیشه‌هاست. این اهتمام در آثار او کاملاً مشهود است. آرای او در دانشهای مختلف اسلامی همواره مسبوق و مصبوغ به اقوال ائمه معصومین (علیهم السلام) است. از دیگر ویژگیهای جوهری فیض در ساحت دانش، نقادی اوست؛ این نقادی او را میتوان در بیانهای حدیثی اش در *وافی* و *نوادر الاخبار* و اشکالات او بر علم اصول در *اصول الاصلیة*، *سفینه النجاة* و *راه صواب* و نقد او بر پاره‌ای اقوال و آداب صوفیه در *بشارة السیعة*، *حقایق* و *محاكمة* و نگاه

نقدی - تهذیبی او به احیای غزالی بهروشنی دید. سیره اخلاقی و سیاسی فیض نیز مشحون از نکته‌ها و درسهای مهمی است.

در این کتاب سعی کردم به گوشه‌هایی از شخصیت علمی فیض پردازم و به رئوس احوال، آرا و آثار فیض کاشانی و دلشوره‌های محوری او اشاره کنم. نگارنده پیش از این توفیق یافته تا سه اثر درباره فیض کاشانی منتشر کند. این آثار عبارتند از:

۱. فیض کاشانی (کیمیای مهر؛ مروری بر زندگی و آثار فیض کاشانی).
 ۲. فیض کاشانی و دو تفسیر صافی و اصفی.
 ۳. مجموعه مقالات فیض پژوهی (به کمک جمعی از اساتید)
- بنابر این، خواننده محترم می‌تواند جهت مطالعه بیشتر به سه اثر یاد شده و دیگر آثاری که در قسمت پایانی این کتاب آمده است مراجعه کند.
- در پایان از آقای علی اوجبی سپاسگزارم که پیشنهاد تألیف این اثر را داده - اند و فروتنانه در چاپ این اثر من را یاری کرده‌اند.

دکتر شهناز شایانفر
استادیار دانشگاه الزهرا (س)
مهرماه سال ۱۳۹۴ شمسی